

POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **A. K.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 15 stycznia 2026 r.

kwestii wyłączenia sędziego SN Anny Dziergawki

od udziału w sprawie III KK 475/25,

na podstawie art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł:

pozostawić wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

We wniosku z 4 września 2025 r. obrońca skazanego A. K. wniósł o wyłączenie sędziego SN Anny Dziergawki od udziału w rozpoznawaniu niniejszej sprawy wznowieniowej. W uzasadnieniu wniosku wskazał, że zachodzą, wobec tego sędziego wątpliwości co do bezstronności i niezależności z uwagi na jej powołanie do orzekania w Sądzie Najwyższym na skutek uchwały Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na mocy ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o KRS oraz niektórych innych ustaw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Z art. 41 § 1 k.p.k. wynika, że sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności w danej sprawie. Z kolei na podstawie art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, wprowadzonego nowelizacją z dnia 9 czerwca 2022 r. (Dz. U. poz. 1259, dalej uSN), ustawodawca dopuścił możliwość badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i postępowania po powołaniu - na wniosek uprawnionego, o którym mowa w § 7 (strony postępowania w przedmiocie rozpoznania środka zaskarżenia), jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. Druga z powołanych regulacji określa szczególne postępowanie w zakresie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności, a jej zakres przedmiotowy jest węższy od przewidzianego w art. 41 § 1 k.p.k. Limitują go wskazane w przepisie kryteria, a więc między innymi te, o których mowa we wniosku - odnoszące się do okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego.

Choć obie regulacje służą sądowej kontroli aspektu bezstronności sędziego, to art. 41 § 1 k.p.k. ma charakter ogólny, w związku z czym art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym stanowi względem niego *lex specialis*, a pod względem temporalnym *lex posterior*, co wywołuje ten sam skutek derogujący art. 41 § 1 k.p.k., w tej części, w której przedmioty obu regulacji się pokrywają (*postanowienie SN z 28 października 2022 r. sygn. akt II KK 375/22*). Konsekwencją zaprezentowanej wykładni jest stwierdzenie niedopuszczalności zastosowania art. 41 § 1 k.p.k. w sytuacji, w której z treści wniosku o wyłączenie sędziego wynika, że dotyczy okoliczności przewidzianych w art. 29 § 5 uSN.

Niezależnie od powyższego nadmienić należy, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 4 marca 2020 r. sygn. akt P 22/19 stwierdził, iż art. 41 § 1 w związku z art. 42 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego

(Dz.U. z 2020 r. poz. 30), w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190), jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Już samo to stanowi podstawę do pozostawienia wniosku bez rozpoznania w zakresie oparcia go o normę wynikającą z przepisu art. 41 § 1 k.p.k.

Sąd Najwyższy w tym składzie nie podziela również stanowiska, iż udział w rozpoznaniu sprawy sędziego Sądu Najwyższego, który na ten urząd został powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, wywołuje sam przez się i w każdym przypadku stan nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., postulowany w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. sygn. akt BSA I – 4110 – 1/20. Przypomnieć należy, iż uchwała ta pozbawiona została charakteru normatywnego wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r. sygn. akt U 2/20, co powoduje, iż Sąd Najwyższy orzekający w niniejszej sprawie, w świetle treści art. 190 ust. 1 Konstytucji RP, nie był nią związany. W świetle przywołanego art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają bowiem moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Wobec tego żaden sąd nie jest uprawniony do prowadzenia postępowania zmierzającego do wzruszenia orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, jak też samodzielnego podważania obowiązywania jego wyroków.

Zważywszy powyższe, tudzież fakt, iż zgodnie z art. 8 ust. 1 Konstytucji RP, konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej, argumentacja zaś oparta została na tezie, że sąd z udziałem sędziów powołanych w kwestionowanym trybie nie jest sądem ustanowionym na mocy ustawy i nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności, a dotycząca sędziego wyłącznie na stwierdzeniu wadliwości jego powołania do Sądu Najwyższego, wniosek złożony na podstawie

art. 41 § 1 k.p.k., należało pozostawić bez rozpoznania jako niedopuszczalny z mocy ustawy.

[J.J.]

[a.ł.]